

БАЙГАЛИЙН УРГАМЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН

ОНЧ ШИЙДЭЛ ТББ
2018 он.

БАЙГАЛИЙН УРГАМЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН

Байгалийн ургамлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлал” /цаашид “аргачлал” гэх/-ын дагуу тооцлоо.

Уг аргачлалд заасан журмын дагуу зардлыг төрийн байгууллагын зардал, хуулийн этгээдийн зардал, иргэнд үүсэх зардал гэсэн гурван төрлөөр тооцдог бөгөөд Уул уурхайн нөхөн сэргээлтийн тухай хуулийн төслөөр нийтлэг байдлаараа иргэн, хуулийн этгээд, төрд шинэ чиг үүрэг нэмэх, шинээр үүрэг хүлээлгэх зохицуулалтуудыг тусгасан байна.

Хуулийн төслөөр Аймаг, Нийслэлийн Засаг дарга, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Төрийн өмчит шинжлэн ухааны байгууллага, байгалийн ургамлыг тодорхой зориулалтаар ашиглах эрх бүхий хуулийн этгээд зэрэгт үүрэг шинээр нэмж байгаа төрд үүсэх зардлын тооцоог субъект тус бүрээр тооцохыг зорилоо.

Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцоход дор дурдсан нийтлэг зарчмыг баримтлан ажилласан. Үүнд:

- Хуулийн этгээд, иргэн, төрийн байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг оновчтой тодорхойлох;
- Үүрэг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацааг тогтооход бодитой хандах;
- Бодит тоо баримт, мэдээлэлд тулгуурлах;
- Аргачлалд заасан тооцоо хийх үе шатыг баримтлах.

Нэг.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл батлагдсанаар төрийн байгууллага буюу улсын төсөвт үүсэх зардал

Байгалийн ургамлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд төрийн байгууллага буюу улсын төсөвт үүсэх зардлыг тухайн ажил үйлчилгээг гүйцэтгэхэд шаардагдах хүний нөөцийн хэрэгцээг тодорхойлсны үндсэн дээр нэг албан хаагчид шаардагдах зардлаар үржүүлэн тооцох замаар дараахь үе шаттайгаар гаргалаа. Үүнд:

1. Хуулийн төсөлд тусгагдсан төрийн байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг буюу ажил, үйлчилгээ нэг бүрийг тодорхойлох;
2. Ажил, үйлчилгээг гүйцэтгэх хугацааг тодорхойлсны үндсэн дээр шаардлагатай хүний нөөцийг хэрэгцээг тогтоох;
3. Хүний нөөцтэй холбоотой гарах зардлыг урьдчилан тооцох; /хүний нөөцийн хэрэгцээ тогтоогдсон тохиолдолд/

4. Бусад зардал буюу материаллаг зардлыг нэгтгэн тооцох; /хүний нөөцийн хэрэгцээ тогтоогдсон тохиолдолд/
5. Хувилбарыг нягтлах. /хүний нөөцийн хэрэгцээ тогтоогдсон тохиолдолд/

Хуулийн төсөлд тусгагдсан төрийн байгууллагуудын гүйцэтгэх үүрэг буюу ажил үйлчилгээг нэг бүрчлэн түүвэрлэн, хийж гүйцэтгэх үйл явцын дагуу уялдаа холбоог харгалзан тодорхойлсон.

Ийнхүү тодорхойлохдоо ажил үйлчилгээнд хэрэгжүүлэх, хэмжих боломжтой ажлыг хамааруулах нь зүйтэй.

Үйл ажиллагаа тус бүрт зарцуулах хугацааг тооцохдоо төрийн байгууллагад хийгддэг адил төстэй үйлчилгээг судалж, холбогдох мэргэжилтнүүдийн ажилбарт ажлын байрны зураг авалтын үр дүнд гаргасан хугацаан дээр үндэслэн тэдгээрийн гүйцэтгэх хугацааг тодорхойлон тооцлоо.

Шаардагдах ажлын цагийг Хөдөлмөрийн тухай хуульд тусгагдсан ажиллах цагийн горимтой харьцуулан авч үзнэ. Ингэхдээ нэг жилд ажиллах өдөр, цаг, минут гэсэн хэмжигдэхүүнд тулгуурлана.

1 жил = ажлын 200¹ өдөр

1 өдөр = ажлын 8 цаг /хөдөлмөрийн хуулийн дагуу/

1 цаг = ажлын 60 минут

Жилд 200 ажлын өдөр буюу /200 х 8/ 1600 ажлын цаг буюу /1,600 х 60/ 96000 минут ажиллана гэсэн үг.

Аймаг, нийслэлийн, сум, дүүргийн Засаг дарга:

Хуулийн төслөөс:

7.1. Байгалийн ургамлыг хамгаалахад чиглэсэн арга хэмжээний хөтөлбөрийг байгаль орчны чиглэлээр төрөөс баримтлах бодлогод нийцүүлэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тухай шатны иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаар 5 жилийн хугацаатай батлуулж нутаг дэвсгэртээ хэрэгжилтийг нь зохион байгуулна.

7.4. Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга Байгалийн ургамлыг хамгаалахад чиглэсэн арга хэмжээний хөтөлбөрийн тайланг жил бүрийн 12 дугаар сарын 25-ны дотор төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ.

7.5. Ургамлыг гал түймэр, өвчин, хөнөөлт мэрэгч амьтан, хөнөөлт шавьж болон хүний үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах ажлыг бүх шатны

¹Хуанлийн 365 хоногоос хөдөлмөрийн хуулинд заасан нийтээр амрах байрын өдөр, ээлжийн амралт, хагас бүтэн сайн өдөр зэргийг хасаж бодитой ажиллах өдрийг тооцно.

Засаг дарга улсын төсвийн хөрөнгөөр, гэрээний дагуу газар эзэмшиж, ашиглаж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлнэ².

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга нь дээрх зүйлд тусгагдсан үйл ажиллагааг зохион байгуулах давтамж тогтмол биш эсхүл жилдээ 1 гүйцэтгэх тул аргачлалын дагуу тохиолдлын давтамжийг үйл ажиллагаанаас хамаарч харилцан адилгүй тогтоолоо.

Мэдээлэх үүрэг	Агуулга	Стандарт үйл ажиллагаа	Зарцуулах хугацаа	Тохиолдлын тоо	Тоон үзүүлэлт /мин
Байгалийн ургамлыг хамгаалахад чиглэсэн арга хэмжээний хөтөлбөрийг байгаль орчны чиглэлээр төрөөс баримтлах бодлогод нийцүүлэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тухай шатны иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаар 5 жилийн хугацаатай батлуулж нутаг дэвсгэртээ хэрэгжилтийг нь зохион байгуулна.	Байгалийн ургамлыг хамгаалахад чиглэсэн арга хэмжээний хөтөлбөрийг боловсруулах	мэдээлэл цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	0,2 ³	480
		танилцах, мэдээллээ үнэлэх	3 өдөр /24 цаг/ 1440 мин	0,2	240
		нягтлах	2 өдөр /8цаг/ 480 мин	0,2	96
		хянах	2 өдөр /8цаг/ 480 мин	0,2	96
	тухай шатны иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаар батлуулах	Хөтөлбөрийг танилцуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	0,2	480
		нягтлах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	0,2	240
		Батлах, албажуулах	0,5 өдөр /4 цаг/ 240 мин	0,2	48
		Мэдээлэл хүргүүлэх	2 өдөр /16цаг/ 960 мин	0,2	192
	Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах	Хэрэгжилтийн талаарх мэдээлэл цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400
		танилцах, мэдээллээ үнэлэх	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400
		нягтлах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440

² Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1.14 дэх заалтад “гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах” гэж, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.1.4 дэх заалтад “байгалийн баялгийг өвчин, хөнөөлт мэрэгч амьтан, хөнөөлт шавьж, түймэр зэрэг байгалийн гамшиг, гэнэтийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах, тэдгээртэй тэмцэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх,” гэж, мөн хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.1, 17 дугаар зүйлийн 17.1.1 дэх заалтад “Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын болон Засаг дарга нь нутаг дэвсгэртээ байгаль орчныг хамгаалах, түүний баялгийг зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ, төсөв баталж, биелэлтэд хяналт тавих” гэж заасан тул хүний нөөцийн хэрэгцээ болон төсөв тооцох шаардлагагүй болно.

³ Тус үйл ажиллагааг 5 жил тутамд хэрэгжүүлэх тул тохиолдлын тоог 0,2 гэж тооцлоо.

		боловсруулах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга Байгалийн ургамлыг хамгаалахад чиглэсэн арга хэмжээний хөтөлбөрийн тайланг жил бүрийн 12 дугаар сарын 25-ны дотор төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ.	Арга хэмжээний тайлан хүргүүлэх	Хэрэгжилтийн талаарх мэдээлэл цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400
		танилцах, мэдээллээ үнэлэх	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400
		Хэрэгжилтийн талаарх боловсруулсан мэдээллийн нягтлах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400
		Тайланг хүргүүлэх	2 өдөр /8цаг/ 480 мин	1	960
					17712

Ийнхүү үйл ажиллагаа тус бүрт зарцуулах хугацааг нэгтгэн шаардагдах нийт ажлын цагийг гаргаж уг ажлын цагт ажиллах хүний нөөцийн хэрэгцээг дараахь байдлаар гаргалаа.

Нэгж	Хүний нөөцийн хэрэгцээ	Жилд шаардагдах ажлын цаг/мин	Нэмэгдэж буй ачаалал /орон тоо/
Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын болон Засаг даргын тамгын газар	17712 мин	96000	0,18

Аймаг, Нийслэл, Сум, Дүүргийн Засаг даргын газар нь нутаг дэвсгэртээ байгалийн баялгийг зохистой ашиглах, ургамал хамгаалах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх чиг үүргийг гүйцэтгэхэд 11712 цагийн ачаалал үүсч байгаа бөгөөд энэ нь тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэхэд 0,18 хүн шаардлагатай гэсэн тооцоолол гаргалаа. Өөрөөр хэлбэл уг ажлыг хариуцсан орон тоо гаргах шаардлагагүй бөгөөд одоо ажиллаж байгаа албан хаагчаар хариуцан гүйцэтгүүлэх боломжтой юм.

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам:

Хуулийн төслөөс:

8.1.Ашиглалтад өртөмтгий ургамлын тархац, нөөцийн судалгааг 5 жил тутамд төрийн захиргааны төв байгууллага, шинжлэх ухааны байгууллагатай хамтран явуулна.

8.2.Ургамлын экологи-эдийн засгийн үнэлгээ болон экологи эдийн засгийн үнэлгээ батлах аргачлалыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

8.4.Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын зүйлийн нэр, түүхий эдийн хэмжээ, хугацаа, газрыг төрийн өмчит шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн төрийн захиргааны төв байгууллага жил бүр тогтооно.

13.5.Байгалийн ургамлыг тарималжуулах, гадаад улсад гаргахтай холбоотой журмыг байгаль орчин хариуцсан Төрийн захиргааны төв байгууллагаас батална.

16.6.Энэ хуулийн 16.5 дахь хэсэгт заасан эрхийн бичгийн загварыг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

17.5.Байгалийн ургамал түүж бэлтгэх, гадаад улсад гаргах, оруулахтай холбоотой журмыг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

Хуулийн төсөлд тусгагдсан Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны үйл ажиллагааны онцлогоос хамаарч давтамжийг өөр өөрөөр тогтоолоо.

Мэдээлэх үүрэг	Агуулга	Стандарт үйл ажиллагаа	Зарцуулах хугацаа	Давтамж	Хүний нөөцийн хэрэгцээ /мин
Ашиглалтад өртөмтгий ургамлын тархац, нөөцийн судалгааг 5 жил тутамд төрийн захиргааны төв байгууллага, шинжлэх ухааны байгууллагатай хамтран явуулна.	Ашиглалтад өртөмтгий ургамлын тархац, нөөцийн судалгааны ажлыг хийх	мэдээлэл цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	0,5 ⁴	1200
		танилцах, мэдээллээ үнэлэх	3 өдөр /24 цаг/ 1440 мин	0,5	720
		нягтлах	1 өдөр /8цаг/ 480 мин	0,5	240
		Боловсруулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	0,5	1200
		Нягталж, албажуулах	1 өдөр /8цаг/ 480 мин	0,5	240
Ургамлын экологи-эдийн засгийн үнэлгээ болон экологи эдийн засгийн үнэлгээ батлах аргачлалыг	Ургамлын экологи-эдийн засгийн үнэлгээ болон экологи эдийн засгийн үнэлгээ батлах	мэдээлэл цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	9600
		танилцах, мэдээллээ үнэлэх	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	9600

⁴ Ашиглалтад өртөмтгий ургамлын тархац, нөөцийн судалгааг 5 жилд нэг удаа хийх тул давтамжийн тоог 0,5 гэж тооцлоо.

байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.		нягтлах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	5760
		боловсруулах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	5760
		нэгтгэн дүгнэх	2 өдөр /16цаг/ 960 мин	1	3840
		Албажуулах	0,5 өдөр /4 цаг/ 240 мин	1	960
Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын зүйлийн нэр, түүхий эдийн хэмжээ, хугацаа, газрыг төрийн өмчит шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн төрийн захиргааны төв байгууллага жил бүр тогтооно.	Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын зүйлийн нэр, түүхий эдийн хэмжээ, хугацаа тогтоох	мэдээлэл цуглуулах	10 өдөр /40цаг/ 4800 мин	1	4800
		танилцах, мэдээллээ үнэлэх	10 өдөр /40цаг/ 4800 мин	1	4800
		нягтлах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
		боловсруулах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
		Албажуулж, батлуулах	2 өдөр /16цаг/ 960 мин	1	960
Энэ хуулийн 16.5 дахь хэсэгт заасан эрхийн бичгийн загварыг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.	Ургамлыг ашиглах эрхийн бичгийн загварыг батлах	мэдээлэл цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400
		танилцах, мэдээллээ үнэлэх	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400
		нягтлах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
		боловсруулах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
		нэгтгэн дүгнэх	2 өдөр /16цаг/ 960 мин	1	960
		Албажуулах	0,5 өдөр /4 цаг/ 240 мин	1	240
Байгалийн ургамал түүж бэлтгэх, гадаад	Байгалийн ургамал түүж бэлтгэх, гадаад	мэдээлэл цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400

улсад гаргах, оруулахтай холбоотой журмыг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.	улсад гаргах, оруулахтай холбоотой журмыг батлуулах	танилцах, мэдээллээ үнэлэх	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	1	2400
		нягтлах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
		боловсруулах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
		нэгтгэн дүгнэх	2 өдөр /16цаг/ 960 мин	1	960
		Албажуулах	0,5 өдөр /4 цаг/ 240 мин	1	240
					66420

Ийнхүү үйл ажиллагаа тус бүрт зарцуулах хугацааг нэгтгэн шаардагдах нийт ажлын цагийг гаргаж уг ажлын цагт ажиллах хүний нөөцийн хэрэгцээг дараахь байдлаар гаргалаа.

Нэгж	Хүний нөөцийн хэрэгцээ	Жилд шаардагдах ажлын цаг/мин	Нэмэгдэж буй ачаалал /орон тоо/
Байгаль орчин, ялал жуулчлалын яам	66420 мин	96000	0,7

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам нь улсын хэмжээнд ашиглалтад өртөмхий ургамалын тархац, нөөцийн судалгаа гаргах, ургамлын экологи-эдийн засгийн үнэлгээ хийх аргачлал батлах, үйлдвэрийн зориулалтаар бэлтгэх ургамлын зүйлийн нэр, хэмжээ хугацаа, тарималжуулах, гадаад гаргах журмыг батлах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх чиг үүргийг гүйцэтгэхэд **66420 мин** цагийн ачаалал үүсч байгаа бөгөөд энэ нь тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэхэд 0,7 хүн шаардлагатай гэсэн тооцоолол гаргалаа. Өөрөөр хэлбэл уг ажлыг хариуцсан орон тоо гаргах шаардлагагүй бөгөөд одоо ажиллаж байгаа албан хаагчаар хариуцан гүйцэтгүүлэх боломжтой юм.

Төрийн өмчит шинжлэх ухааны байгууллага

Хуулийн төслөөс:

7.8.Нэн ховор, ховор, унаган, завсрын унаган болон үлдвэр ургамлын удмын санг хадгалан хамгаалах зорилгоор тарьж ургуулсан ургамлын цуглуулгыг төрийн өмчит шинжлэх ухааны байгууллагын дэргэд хадгална.

8.1.Ашиглалтад өртөмтгий ургамлын тархац, нөөцийн судалгааг 5 жил тутамд төрийн захиргааны төв байгууллага, шинжлэх ухааны байгууллагатай хамтран явуулна.

8.4.Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын зүйлийн нэр, түүхий эдийн хэмжээ, хугацаа, газрыг төрийн өмчит шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн төрийн захиргааны төв байгууллага жил бүр тогтооно.

Хуулийн төсөлд тусгагдсан Төрийн өмчит шинжлэх ухааны байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогоос хамаарч давтамжийг өөр өөрөөр тогтоолоо.

Мэдээлэх үүрэг	Агуулга	Стандарт үйл ажиллагаа	Зарцуулах хугацаа	Давтамж	Хүний нөөцийн хэрэгцээ /мин
Нэн ховор, ховор, унаган, завсрын унаган болон үлдвэр ургамлын удмын санг хадгалан хамгаалах зорилгоор тарьж ургуулсан ургамлын цуглуулгыг төрийн өмчит шинжлэх ухааны байгууллагын дэргэд хадгална.	Ургамлын цуглуулгыг хадгалах	Ургамлыг цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	12 ⁵	28800
		хадгалах	3 өдөр /24 цаг/ 1440 мин	12	17280
		Бүртгэл хөтлөх	1 өдөр /8цаг/ 480 мин	12	5760
		Хяналт тавих	3 өдөр /24 цаг/ 1440 мин	12	18800
Ашиглалтад өртөмтгий ургамлын тархац, нөөцийн судалгааг 5 жил тутамд төрийн захиргааны төв байгууллага, шинжлэх ухааны байгууллагатай хамтран явуулна.	Ашиглалтад өртөмтгий ургамлын тархац, нөөцийн судалгааны ажлыг хийх саналаа танилцуулах	мэдээлэл цуглуулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	0,5 ⁶	1200
		танилцах, мэдээллээ үнэлэх	3 өдөр /24 цаг/ 1440 мин	0,5	720
		нягтлах	1 өдөр /8цаг/ 480 мин	0,5	240
		Боловсруулах	5 өдөр /40цаг/ 2400 мин	0,5	1200
		Нягталж, албажуулах	1 өдөр /8цаг/ 480 мин	0,5	240
		Саналаа БОАЖЯ-нд хүргүүлэх	1 өдөр /8цаг/ 480 мин	0,5	240
Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын	Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх	мэдээлэл цуглуулах	10 өдөр /40цаг/ 4800 мин	1	4800

⁵ Ургамлын цуглуулгыг хадгалах давтамжийн тоог тодорхой тооцооллох боломжгүй тул 12 гэж тооцлоо.

⁶ Ашиглалтад өртөмтгий ургамлын тархац, нөөцийн судалгааг 5 жилд нэг удаа хийх тул давтамжийн тоог 0,5 гэж тооцлоо.

зүйлийн нэр, түүхий эдийн хэмжээ, хугацаа, газрыг төрийн өмчит шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн төрийн захиргааны төв байгууллага жил бүр тогтооно.	ургамлын зүйлийн нэр, түүхий эдийн хэмжээ, хугацаа тогтоох, санал гаргах	танилцах, мэдээллээ үнэлэх	10 өдөр /40цаг/ 4800 мин	1	9600
		нягтлах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
		боловсруулах	3 өдөр /24цаг/ 1440 мин	1	1440
		Албажуулж, батлуулах	2 өдөр /16цаг/ 960 мин	1	960
		Саналаа БОАЖЯ-нд хүргүүлэх	1 өдөр /8цаг/ 480 мин	1	480
					93200

Ийнхүү үйл ажиллагаа тус бүрт зарцуулах хугацааг нэгтгэн шаардагдах нийт ажлын цагийг гаргаж уг ажлын цагт ажиллах хүний нөөцийн хэрэгцээг дараахь байдлаар гаргалаа.

Нэгж	Хүний нөөцийн хэрэгцээ	Жилд шаардагдах ажлын цаг/мин	Нэмэгдэж буй ачаалал /орон тоо/
Байгаль орчин, ялал жуулчлалын яам	96320 мин	96000	0,9

Төрийн өмчит шинжлэн ухааны байгууллага нь нэн ховор, ховор, унаган, завсрын унаган болон үлдвэр ургамлын удмын санг хадгалан хамгаалах зорилгоор тарьж ургуулсан ургамлын цуглуулгыг хадгалах, улсын хэмжээнд ашиглалтад өртөмхий ургамалын тархац, нөөцийн судалгаа ургамлын экологи-эдийн засгийн үнэлгээ хийх аргачлал батлах, үйлдвэрийн зориулалтаар бэлтгэх ургамлын зүйлийн нэр, хэмжээ хугацаа, зэргийг тогтооход БОАЖЯ-нд саналаа танилцуулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх чиг үүргийг гүйцэтгэхэд **93200 мин** цагийн ачаалал үүсч байгаа бөгөөд энэ нь тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэхэд 0,9 хүн шаардлагатай гэсэн тооцоолол гаргалаа. Өөрөөр хэлбэл уг ажлыг хариуцсан орон тоо гаргах шаардлагагүй бөгөөд одоо ажиллаж байгаа албан хаагчаар хариуцан гүйцэтгүүлэх боломжтой юм.

Хуулийн этгээдэд үүсэх зардал

Хуулийн төслөөс:

7.5. Ургамлыг гал түймэр, өвчин, хөнөөлт мэрэгч амьтан, хөнөөлт шавьж болон хүний үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах ажлыг бүх шатны Засаг дарга улсын төсвийн хөрөнгөөр, гэрээний дагуу газар эзэмшиж, ашиглаж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлнэ.

9.1.Байгалийн ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл авсан иргэн, хуулийн этгээд зөвшөөрлийн дагуу өөрийн хөрөнгөөр биологийн нөхөн сэргээлт хийж тухайн шатны Засаг даргад хүлээлгэн өгнө.

19.1.4.ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглахдаа байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэх

Хуулийн төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.5 дахь хэсэгт “Ургамлыг гал түймэр, өвчин, хөнөөлт мэргч амьтан, хөнөөлт шавьж болон хүний үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах ажлыг бүх шатны Засаг дарга улсын төсвийн хөрөнгөөр, гэрээний дагуу газар эзэмшиж, ашиглаж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлнэ” гэж, мөн хуулийн төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсэгт “Байгалийн ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл авсан иргэн, хуулийн этгээд зөвшөөрлийн дагуу өөрийн хөрөнгөөр биологийн нөхөн сэргээлт хийж тухайн шатны Засаг даргад хүлээлгэн өгнө.” гэж заасан нь Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.4 дэх заалтад “ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглахдаа байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэх” гэж заасан байна. Өөрөөр хэлбэл, хуулийн этгээд өөрийн эзэмжиж байгаа газрыг аливаа сөрөг нөлөөллөөс сэргийлэх, хамгаалах, нөхөн сэргээх үүргийг хүлээдэг тул шинэ үүрэг гэж үзэхгүй болно.

Түүнчлэн хуулийн төслийн 9 дүгээр зүйлийн 19.14 дэх заалтад “Байгалийн ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл авсан иргэн, хуулийн этгээд зөвшөөрлийн дагуу өөрийн хөрөнгөөр биологийн нөхөн сэргээлт хийж тухайн шатны Засаг даргад хүлээлгэн өгнө” гэж заасныг Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд нарийвчлан заасан байна. Иймд шинэ үүрэг гэж үзэхгүй тул хуулийн этгээдэд үүсэх зардлыг тооцохгүй болно.

Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд тэмдэгтийн хураамжийн дээд хязгаарыг нэмсэн тул хуулийн этгээдэд үүсэх мөнгөн зардал тодорхой нэмжээгээр нэмэгдэнэ. Энэ хэсэгт шинээр хуулийн этгээдийн хүний нөөцийн зардал үүсэхгүй болно.

Дүгнэлт:

Хуулийн төслөөр Аймаг, Нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Төрийн өмчит эрдэм шинжилгээний байгууллагын үйл ажиллагааны зардал, хүний нөөцийн хэрэгцээ шаардлагыг тооцлоо.

Тооцооллоос үзэхэд Аймаг, Нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Төрийн өмчийн эрдэм шинжилгээний байгууллагын хүний нөөцийн нэмэлт хэрэгцээ шаардлага үүсэхгүй гэсэн тооцоол гарсан.

Хүний нөөцийн хэрэгцээ шаардлага үүсээгүй тул хүний нөөцтэй холбоотой гарах зардлыг урьдчилан тооцох болон хувилбарыг нягтлах шаардлагагүй байна.

Генобанкын асуудлыг хуулийн төсөлд тодорхой тусгаагүй тул тооцоолоогүй болно. Гэхдээ энэ хэсэгт Генобанкын хариуцлах хүний нөөцийн хэрэгцээ, шаардлагаас гадна, байгалийн дээд болон доод ургамлын бүх зүйлийн баримтжуулсан биет материалын хатаадас /гербари/, амьд ургамал, өсгөвөр, үр цуглуулга зэргийг хадгалах байр байгууламж, техникийн асуудлыг шийдвэрлэх шаардлагатай байна.

2.Хуулийн төсөлд байгалийн ургамлыг ашиглаж байгаа хуулийн этгээд тухайн ашигласан тайлбайг аливаа сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, нөхөн сэргээх зэрэг асуудлуудыг хариуцуулахаар заасан боловч уг асуудлууд Байгалийн орчныг хамгаалах тухай хуульд тусгагдсан байгаа тул зардал тооцоогүй байна.

Харин Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд тэмдэгтийн хураамжийн дээд хязгаарыг нэмсэн ба энэ зохицуулалтаар хүний нөөцийн зардал үүсээгүй болно.

Санал:

1.Хуулийн төсөлд тусгагдсан Генобанкийг хариуцах эрх бүхий байгууллага, ажиллах журмыг тодорхой тусгах.

2.Хуулийн төслийн дараах заалтуудад хариуцах эрх бүхий албан тушаалтыг давхардуулан заасан байх тул давхарлыг арилгах:

- Байгалийн ургамлыг хамгаалахад чиглэсэн арга хэмжээний хөтөлбөрийг байгаль орчны чиглэлээр төрөөс баримтлах бодлогод нийцүүлэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тухай шатны иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаар 5 жилийн хугацаатай батлуулж нутаг дэвсгэртээ хэрэгжилтийг нь зохион байгуулна,
- Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга Байгалийн ургамлыг хамгаалахад чиглэсэн арга хэмжээний хөтөлбөрийн тайланг жил бүрийн 12 дугаар сарын 25-ны дотор төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ,
- Ургамлыг гал түймэр, өвчин, хөнөөлт мэрэгч амьтан, хөнөөлт шавьж болон хүний үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах ажлыг бүх шатны Засаг дарга улсын төсвийн хөрөнгөөр, гэрээний дагуу газар эзэмшиж, ашиглаж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлнэ.,
- Элбэг ургамлыг үйлдвэрлэлээс бусад зориулалтаар иргэн, хуулийн этгээдэд тухайн шатны Засаг дарга зөвшөөрөл олгоно, үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг энэ хуулийн 7.4 дэх заалт болон байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд үндэслэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга зөвшөөрөл олгоно,